

Lumepuu võiks olla iga aia ehe

Lumepuu on igati oma nime väärt – juuni lõpus katab teda valge õitelumi, nõnda et lehti pole peaaegu nähagi.

Eestis on lumepuu veel üsna tundmatu ja vähe levinud, kuigi võiks olla iga aia ehe. Meid ümbritsevate puude ja põõsaste hulka sobib ta nagu rosin saia sisse.

Virgiinia lumepuu (*Chionanthus virginicus*) on pärit Põhja-Ameerika idaosast, seal kasvab ta üsna laialdasel alal Pennsylvaniast kuni Floridani. Loomulikult taluvad levila põhjaosast pärit põõsad meie talve paremini. Igal juhul tuleks kodus lumepuule valida külmade tuulte eest kaitsitud kasvupaik.

Oma kodumaal kasvab lumepuu toitainerikka mullaga lehtmetsades, kuid meil tuleks talle otsida päikeseküllane parajalt niiske või isegi kuivemapoolne koht. Sellises paigas värvub põõsas sügisel kenasti säravkollaseks.

Lumepuu kasvab ajapikku paari-kolme meetri kõrguseks korrapärase võraga põõsaks. Lehed on süstjad, natuke nahkja välimusega.

Õitsemahakkab põõsas juuni lõpus. Õied asuvad pöörisjates kobarates, valged pikad ja kitsad kroonlehed on ainult alusel kokku kasvanud. Tuulisel päeval jääb mulje, nagu oleks põõsas üleni kaetud tuisu lendlevate lumeräitsakatega.

Miks seda ilusat põõsast meil siis nii vähe kasvab? Meie suvi on lumepuu viljumiseks liiga lühike, seem-

neid peaks hankima kusa-gilt lõuna poolt.

Aga ka seemned (väikesed sinakasmustad luuviljad) ei idane niisama lihtsalt, vaid enamasti alles ülejärmisel kevadel. Külvituleb kaitsta, sest seemned meeldivad väga hiirtele.

Seemikud kasvavad alguses üpris aeglaselt ja hakkavad õitsema kümme-konnan aasta vanuselt. Lätis istutas lumepuu Lēdurga dendroparki juba selle rajaja Arvids Janitēns, esimesi õisi nähti alles paarkümmend aastat hiljem.

Lumepuud ei saa kahjuks paljundada ei pistokste ega haljaspistikutega, need lihtsalt ei juurdu. Lääne-Euroopas kasutatakse pookimist, kuid kõige parem pookealus – õissaar – ei ole meil päris talvekindel. Karta võib, et see on isegi külmakartlikum kui lumepuu ise. Katsetada võiks küll veel pookimist harilikule saarele ja sirelile, kuid seda pole vist keegi tõsiselt ette võtnud.

Ka Lätis leidub lumepuud harva, arvatakse, et ainult kümme-konnd põõsast.

Viimastel suvedel on need enamasti kenasti õit-senud, isegi sellises külma talvega kohas nagu Kalsnava arboreetum.

Aga Salaspilsi botaanikaia tuulevarjus kasvab lumepuu nägi Tallinna omaga võrreldes välja vapustavalt kaunis.

Kindlasti tasuks meil lumepuu kasvatamist rohkem katsetada, suvel ringi sõites võiks Poola ja Saksamaa puukoolides silmad lahti hoida ja istikuid otsida.

REIN SANDER



REIN SANDER

Lumepuu Salaspilsi botaanikaaias.